

CZU: 94(498.3):902

THE ROMANIZATION PROCESS IN CRIȘANA IN THE LIGHT OF ARCHAEOLOGICAL RESEARCHES

Laura ARDELEAN

Universitatea din Oradea (România)

In this paper the 2nd to 4th century period for Crișana is highlighted, when this area was massively inhabited by the tribes of free Dacians, the ones not incorporated in the Roman Empire. They lived between the Iazyg Sarmatians and the Germanic people from the West and North-West and the Roman province Dacia. Their material culture lives on, changes in their structure are made by the appearance of black grainy pottery and the brick-red usual roman pottery. Gradually their culture is metamorphosed in a provincial Roman one. The settlements belonging to the free Dacians on the Crișul Repede, Crișul Alb, Crișul Negru, Barcău and Ier valleys were archaeologically researched. We mention the settlement from Medieșul Aurit where dozens of pottery kilns were discovered and where Roman style pottery was produced on a grand scale destined for trade. Researches showed that the free Dacians continued their lives even after the Roman conquest. They had contacts with Sarmatians and Germanic people but the strong Roman influence cannot be contested, especially through trade and social relations. After the Romans left the province one can observe movements of romanized Dacians towards West and North-West but also movements of free Dacians' territory towards the once Roman Dacia. The process of romanization continues here until the arrival of the Slavs and in the 9th-10th century the Romanians form here a separate political formation.

Keywords: *Crișana, free Dacians, Romanization, Roman Dacia, archaeological research, continuity of settlements, pottery.*

PROCESUL DE ROMANIZARE ÎN CRIȘANA ÎN LUMINA CERCETĂRILOR ARHEOLOGICE

În această lucrare este evidențiată perioada secolelor II-IV d.Hr. în Crișana, când această zonă a fost locuită masiv de triburile dacilor liberi, cei care nu au fost încorporați în Imperiul Roman. Ei au trăit între sarmații iazygi și populațiile germanice din vest și nord-vest și provincia romană Dacia. Cultura lor materială continuă, schimbările în structura ei constau în apariția ceramicii negre zgrunțuroase și a ceramicii cărămizii romane uzuale. Treptat, cultura lor se metamorfozează într-una romană provincială. Au fost cercetate arheologic așezările aparținând dacilor liberi de pe văile râurilor: Crișul Repede, Crișul Alb, Crișul Negru, Barcău și Ier. Menționăm așezarea de la Medieșul Aurit, în care au fost descoperite zeci de cuptoare de ars lutul, unde ceramica de factură romană a fost produsă pe o scară mare fiind destinată comerțului. Cercetările au arătat că dacii liberi și-au continuat viața aici chiar și după cucerirea romană. Ei au avut contacte cu sarmații și cu populațiile germanice, dar influența puternică romană nu poate fi contestată, mai ales prin relațiile comerciale și sociale. După ce romanii au părăsit provincia, se pot observa deplasări ale dacilor romanizați înspre vest și nord-vest, dar și ale celor din teritoriul dacilor liberi înspre fosta Dacie romană. Procesul romanizării continuă până la venirea slavilor, iar în secolele IX-X românii formează aici o formațiune politică separată.

Cuvinte-cheie: *Crișana, dacii liberi, romanizare, Dacia romană, cercetări arheologice, continuitate de locuire, ceramică.*

Prezentat la 17.02.2017

Publicat: iulie 2017